

Målnummer:	UM18777-19	Avdelning:	1
Avgörandedatum:	2020-06-17		
Rubrik:	Vad som är skälig ersättning till ett offentligt biträde för utlägg får bedömas med beaktande av dels om utlægget avser en kostnad som uppdraget har krävt, dels om kostnaden är rimlig. Kostnaden ska ersättas om den varit nödvändig för att tillvarata klientens intressen och bevaka dennes rätt. Enbart det förhållandet att ett biträde talar ett visst språk kan inte medföra att denne ska nekats ersättning för utlägg för tolk.		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none"> • 5 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde • 26 § tredje stycket och 27 § första stycket rättshjälpslagen (1996:1619)		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none"> • NJA 1985 s. 91		

REFERAT

RA förordnades som offentligt biträde i ett ärende om avvisning m.m. åt en asylsökande som talade arabiska. Under Migrationsverkets och migrationsdomstolens handläggning satte hon en kollega i sitt ställe (substitution), som använde tolk vid kommunikation med den asylsökande. Hos migrationsdomstolen begärde RA ersättning för bl.a. tolkkostnader med 7 963 kr, varav 6 370 kr för utlägg och 1 593 kr för mervärdesskatt.

Förvaltningsrätten i Stockholm, migrationsdomstolen (2019-11-13, ordförande Bjurling Willis), avslog begäran med hänvisning till att RA på advokatbyråns hemsida marknadsför sig med att tala arabiska och på Sveriges advokatsamfunds hemsida anges att hon besitter arabiska språkkunskaper. Domstolen konstaterade vidare att några skäl för varför hon hade varit i behov av tolk vid möten, t.ex. på grund av dialektala skillnader, inte hade framkommit och utläggerna för tolkkostnader hade därför inte varit nödvändiga för uppdragets genomförande. Den omständigheten att hon hade satt en kollega i sitt ställe föranledde ingen annan bedömning.

RA överklagade domen och yrkade att hon skulle tillerkännas begärd ersättning för utlägg för tolkkostnader i migrationsdomstolen. Hon förde fram i huvudsak följande. Hon talar arabiska med en dialekt som skiljer sig väsentligt från klientens dialekt. Hon nyttjar sina arabiska språkkunskaper i sedvanliga kontakter med arabisktalande klienter, men kan inte förväntas göra det i strikt juridiska sammanhang som exempelvis klientmöten för genomgång av beslut eller förberedelse inför förhandling. Det är inte rimligt att ställa upp ett krav att offentliga biträden måste redogöra för sina språkkunskaper varje gång ett uppdrag godtas. Det måste överlämnas till det offentliga biträdet att avgöra behovet av tolk i det enskilda fallet. Utgångspunkten i alla ärenden ska vara att tolk ska finnas närvarande och endast i väldigt särskilda situationer ska undantag från denna princip kunna medges. Språkkunskaper kan inte uppställas som kriterium för bedömningen av vilken av kollegorna som kan sättas i hennes ställe.

Justitiekanslern förde fram bl.a. följande. RA har fört fram rimliga skäl varför hon bör få ersättning för tolkutläggen. Det förhållandet att en advokat talar ett visst språk kan inte medföra att ett biträdesuppdrag som advokaten har fått aldrig skulle kunna kräva anlitande av tolk i det aktuella språket. Det bör kunna godtas att ett anlitande av tolk krävs bl.a. om advokaten inte anser sig förstå klientens dialekt tillräckligt väl eller om advokaten inte anser sig ha tillräckliga kunskaper i facktermer inom något visst område som behöver beröras under mötet med klienten, t.ex. vad gäller juridiska termer. Normalt anges inga skäl varför tolk har anlitats i en kostnadsräkning; att ett tolkbehov finns framgår redan av att klienten inte har svenska som modersmål. Den omständigheten att RA har angett att hon talar arabiska kan inte medföra att hon i kostnadsräkningen särskilt måste redovisa skälen för att hon anlitat tolk i arabiska. Vid bedömningen av om en beaktansvärd ökning av kostnaderna kan förväntas uppkomma vid substitution ska eventuella språkkunskaper inte beaktas.

Advokatsamfundet, som gavs tillfälle att yttra sig i målet, förde fram bl.a. följande. RA har uppgett att hon talar en arabisk dialekt som väsentligt skiljer sig från den dialekt som klienten talar, samt att hon inte behärskar juridiska termer på arabiska och inte kan förväntas förmedla nödvändig information till klienten. Under dessa förutsättningar är det uppenbart att anlitandet av tolk har varit nödvändigt för uppdragets fullgörande. Den begärda ersättningen framstår som skälig. En advokat som underlåter att anlita tolk för översättning riskerar att bryta mot god advokatsed, eftersom advokatens förmåga att tillvarata klientens intressen och bevaka dennes rätt minskar påtagligt om de inte kan kommunicera obehindrat med varandra. Med hänsyn till att RA haft behov av att anlita tolk för uppdragets fullgörande kan det inte påstås att substitutionen har medfört någon beaktansvärd ökning av kostnaderna.

Migrationsverket, som gavs tillfälle att yttra sig i målet, förde fram bl.a. följande. Ett offentligt biträde i migrationsmål måste i möjligaste mån utnyttja användningen av tolktjänst på ett sådant sätt att kostnaderna för det allmänna begränsas. Bedömningen av om det saknas tolkbehov måste avgöras från fall till fall eftersom vissa språk talas med många olika dialekter. I de fall där sökande och det offentliga biträdet uppger sig tala ett visst språk utan begränsning till vissa regionala skillnader ska det kunna förutsättas att behov av tolk saknas. Det ankommer i första hand på det offentliga biträdet att upplysa om hans eller hennes förståelse av det språk som han eller hon uppgett sig tala inte är på den nivå att ett behov av tolk saknas. Det offentliga biträdet får sätta en advokat eller biträdande jurist i sitt ställe om biträdet får förhinder av kortvarig natur. RA borde ha insett och meddelat att kollegan som substituerade inte hade samma möjlighet att utföra uppdraget som offentligt biträde, vilket ledde till en ökning av tolkkostnaden.

Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (2020-06-17, Linder, Fridström och Degenkolbe, referent / föredragande Norman Amanatidou), yttrade:

Ett offentligt biträde har enligt 5 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde och 27 § rättshjälpslagen (1996:1619) rätt till skälig ersättning för arbete, tidsspillan och utlägg som uppdraget har krävt.

Ett biträde får enligt 26 § tredje stycket rättshjälpslagen sätta en advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå i sitt ställe (substitution) om det inte medför en beaktansvärd ökning av kostnaderna. I övrigt får substitution endast ske efter särskilt tillstånd.

Migrationsöverdomstolen gör följande bedömning.

I propositionen 2004/05:41 om förbättrad kontroll av rättsliga biträdens ersättningsanspråk, m.m. (s. 12) framhålls att domstolen vid granskningen av advokaters kostnadsräkningar har att bedöma om kostnaderna för utlägg kan anses rimliga i förhållande till angivna faktiska förhållanden. Domstolen ska alltså vid sin prövning av ersättningen till det offentliga biträdet bedöma dels om utlägg avser en sådan kostnad som uppdraget har krävt, dels om kostnaden är rimlig.

Av Högsta domstolens avgörande i NJA 1985 s. 91 framgår att en offentlig försvarare vid utförandet av sitt uppdrag måste ta tillvara möjligheterna att begränsa kostnaderna för det allmänna. Detta synsätt bör gälla även med nuvarande lagstiftning och även för offentliga biträden. Avgörande för vilka kostnader som bör kunna godtas för ett offentligt biträde måste vara vad som är nödvändigt för att tillvarata klientens intressen och bevaka dennes rätt. Om detta innebär att det offentliga biträdet måste diskutera frågor som rör klientens ärende kan tolk behöva anlitas om klienten inte talar tillräckligt bra svenska eller biträdet inte talar det språk klienten talar tillräckligt bra. Enbart det förhållandet att ett biträde talar ett visst språk kan alltså inte medföra att denne ska nekas ersättning för utlägg för tolk i det aktuella språket.

I det nu aktuella fallet har RA uppgett att hon talar en arabisk dialekt som skiljer sig väsentligt från klientens dialekt och att hennes kunskaper i arabiska inte är tillräckliga för att användas i strikt juridiska sammanhang. Med hänsyn till detta anser Migrationsöverdomstolen att RA har behövt anlita tolk för att tillvarata sin klients intressen och utföra det aktuella uppdraget som offentligt biträde. Den begärda ersättningen för utlägg avser tolkkostnader som uppdraget har krävt, och kostnaderna framstår som rimliga. Den omständigheten att RA har satt en kollega i sitt ställe som inte talar arabiska har inte heller medfört någon beaktansvärd ökning av kostnaderna. Överklagandet ska därför bifallas.

Migrationsöverdomstolens avgörande. Migrationsöverdomstolen bifaller överklagandet och beslutar att ytterligare ersättning ska betalas till RA som offentligt biträde med 7 963 kr, varav 6 370 kr för utlägg och 1 593 kr för mervärdesskatt.

Sökord:

Litteratur: Prop. 2004/05:41 s. 12
